

PANA

POLSKA
AGENCJA
NADZORU
AUDYTOWEGO

Plan działania

Polskiej Agencji Nadzoru
Audytowego

2026
ROK

Polska Agencja Nadzoru Audytowego
ul. Sienna 73, 00-833 Warszawa | tel.: 22 428 24 95
pana@pana.gov.pl | pana.gov.pl

Wstęp

Polska Agencja Nadzoru Audytowego, działając zgodnie z zasadami określonymi w Strategii Agencji na lata 2024-2027¹ oraz swojej misji i wizji, sprawuje nadzór publiczny nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością firm audytorskich, działalnością Polskiej Izby Biegłych Rewidentów (PIBR) i jest właściwym organem w rozumieniu rozporządzenia UE nr 537/2014. Przepisy ustawowe² wymagają sporządzenia, uchwalenia i opublikowania przez Agencję rocznego **planu działania** zawierającego informację dotyczącą planowanych na rok następny działań w zakresie nadzoru publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem działań dotyczących nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi przeprowadzającymi badania ustawowe jednostek zainteresowania publicznego. W każdym roku Agencja publikuje także roczne sprawozdanie zawierające kompleksową informację na temat: funkcjonowania systemu zapewniania jakości, wyników postępowań dyscyplinarnych, kar nałożonych na firmy audytorskie i innych podjętych działań nadzorczych³.

Prezes Agencji, jako kierownik jednostki sektora finansów publicznych, zapewnia jednocześnie funkcjonowanie adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej (ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy)⁴. Działania te obejmują, zgodnie z komunikowanymi zasadami⁵, m.in. utworzenie i monitorowanie **planu działalności** Agencji zawierającego najważniejsze cele, mierniki i zadania przewi-

¹ <https://pana.gov.pl/aktualnosci/pana-przyjela-strategie-na-lata-2024-2027/>

² Art. 90 ust. 4 w zw. z ust. 5 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1035, ze zm.).

³ <https://pana.gov.pl/sprawozdania/>

⁴ Art. 68 i art. 69 ust. 1 w zw. z ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.2025 poz. 1483, ze zm.)

⁵ Komunikat Ministra Finansów z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działów administracji rządowej – budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe (Dz.Urz. MF.2023.79).

dziane do realizacji, sprawozdanie z jego wykonania oraz składanie oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w Agencji⁶.

Agencja sporządza także inne dokumenty planistyczne, które mają wpływ na zakres działalności, jak plany finansowe – stanowiące załącznik do ustawy budżetowej czy roczne plany kontroli – sporządzone na podstawie wyników analizy ryzyka (art. 106 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym – dalej „ustawa”).

Planowanie działań organu, uwzględniające szerszą perspektywę jest spójne z adekwatnymi działaniami administracji rządowej i innych organów nadzorczych, które wyznaczają wieloletnie kierunki strategiczne. Uchwalona Strategia Agencji 2024-2027 określa główne kierunki i cele strategiczne, w ramach których Agencja będzie realizowała zadania ustawowe do 2027 r. Plany Agencji uwzględniają cele określone w strategii, a plan działalności zawiera mierniki umożliwiające monitorowanie realizacji tej strategii.

Plan działania na 2026 r. zawiera cele nadzorcze w formie przypisanych im zadań. Plan działalności, stanowiąc element kontroli zarządczej, powinien być czytany łącznie z planem działania Agencji. Oba te dokumenty służą realizacji celów strategicznych Agencji.

⁶ <https://bij.pana.gov.pl/kontrola-zarzadcza/>

Priorytety nadzorcze na 2026 r.

Agencja, wkraczając w siódmy rok działalności, dostrzega potrzebę zmiany akcentów nadzorczych. Priorytetem pozostaje kwestia **jakości usług firm audytorskich**, której podnoszeniu służy podejmowanie działań nadzorczych, standaryzacyjnych, edukacyjnych i komunikacyjnych oraz prowadzenie dialogu z interesariuszami.

W ramach działań nadzorczych służących zarówno monitorowaniu i podnoszeniu jakości audytu Agencja będzie kontynuowała proces **podnoszenia efektywności kontroli i prowadzonych postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych** poprzez zwiększenie liczby zakończonych kontroli i postępowań w porównaniu do 2025 r.

Agencja przeprowadzi kontrole wszystkich firm audytorskich wytypowanych do planu kontroli na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej m.in. sygnały z rynku o podejrzeniu naruszenia przepisów prawa przy wykonywaniu badań ustawowych. Natomiast kontrole firm audytorskich, które wynikają wyłącznie z ustawowej częstotliwości będą przeprowadzane zgodnie z możliwościami Agencji.

Dostrzegając, że firmy audytorskie stosują szeroki wachlarz innowacyjnych technologii, które zmieniają praktykę świadczonych usług, a także uznając że technologie te są istotne dla prawidłowego wykonywania rewizji finansowej, Agencja planuje podejmować działania związane **z zastosowaniem w ramach sprawowanego nadzoru nowych technologii, szczególnie wykorzystania sztucznej inteligencji (AI)**.

Agencja będzie również intensyfikować działania ukierunkowane na **zwiększenie atrakcyjności zawodu biegłego rewidenta** i rozwój tej profesji. Zmiany regulacyjne oraz postęp technologiczny wpływają na rozwój inicjatyw mających na celu

rozwój pracowników i kompetencji Agencji w tych obszarach.

W zależności od przebiegu prac dotyczących planowanych uproszczeń przepisów (tzw. deregulacja) Agencja będzie wspierać regulatora w pracach związanych z przepisami dotyczącymi w szczególności sprawozdawczości i atestacji zrównoważonego rozwoju. Agencja dostrzega dalszą potrzebę wzmocnienia organizacyjnego i rozszerzenia kompetencji Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA), której przewidywanym skutkiem będzie zwiększenie skuteczności nadzoru audytowego w Unii Europejskiej. Zasadne jest również podejmowanie bilateralnej współpracy z innymi organami nadzoru oraz rozwijanie współpracy w zarządzie Międzynarodowego Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (IFIAR) m.in. dot. strategii Forum na kolejne pięć lat.

Priorytetami pozostaną pogłębiony dialog z interesariuszami i wdrażanie zmian podnoszących efektywność nadzoru. Jednym z elementów dialogu będzie inicjowanie wydarzeń mających na celu dialog z rynkiem oraz aktywne uczestnictwo w już istniejących podobnych inicjatywach organizowanych przez innych interesariuszy.

W związku z wciąż trwającym procesem zmian w przepisach prawa mających na celu ułatwienie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców w Polsce, Agencja planuje **tak jak dotychczas brać udział w pracach związanych z rewizją przepisów prawa** z obszaru: rachunkowości, przystępowania do zawodu biegłego rewidenta oraz działalności firm audytorskich, uwzględniając najlepsze międzynarodowe praktyki oraz podtrzymując gotowość do uczestnictwa w inicjatywach służących rozwojowi rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich. Zaangażowania ze strony Agencji może wymagać proces związany ze zmianą przepisów dot. zrównoważonego rozwoju, czy prac związanych z przepisami dotyczącymi operacyjnej odporności cyfrowej sektora firm audytorskich.

Cele na rok 2026

Cel I

Zapewnienie najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i usług pokrewnych

1. Poprawa działania systemów wewnętrznej kontroli jakości w firmach audytorskich i jakości świadczonych usług poprzez prowadzenie kontroli planowych i doraźnych oraz transparentne i bezzwłoczne raportowanie ich wyników.
2. Przegląd i aktualizacja procedur kontroli oraz doskonalenie metodologii analizy ryzyka.
3. Przeprowadzenie kontroli tematycznej.
4. Kontynuowanie:
 - a. procesu wprowadzenia wskaźników jakości usług świadczonych przez firmy audytorskie i biegłych rewidentów oraz sposobu komunikacji tych wskaźników z ww. podmiotami;
 - b. opracowania formy i metodyki przedstawiania i publikacji informacji o jakości tych usług.

Cel II

Optymalizacja postępowań administracyjnych i dochodzeń dyscyplinarnych

1. Sprawne i efektywne wydawanie decyzji w postępowaniach administracyjnych związanych z naruszeniami przepisów prawa i wydawanie postanowień w sprawie zakończenia dochodzeń dyscyplinarnych ze szczególnym uwzględnieniem spraw wszczętych w ubiegłych latach.

Cel III

Podejmowanie działań edukacyjnych i komunikacyjnych oraz prowadzenie dialogu z interesariuszami w celu podwyższenia poziomu usług świadczonych przez firmy audytorskie

1. Rozwój współpracy i dialogu z firmami audytorskimi i biegłymi rewidentami oraz innymi interesariuszami m.in. poprzez:
 - a. komunikowanie stanowisk nadzorczych w najważniejszych obszarach dla rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich,
 - b. realizację porozumienia z Komisją Nadzoru Finansowego w sprawie zasad współpracy, w tym wymiany dokumentów i informacji oraz rozwój współpracy z innymi organami nadzoru,
 - c. realizację porozumień z Rzecznikiem Finansowym, Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, Szkołą Główną Handlową, Centrum Myśli Strategicznych,

- d. spotkania z przedstawicielami firm audytorskich w celu prowadzenia dialogu w sprawach istotnych dla funkcjonowania rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich.
2. Doskonalenie i rozwijanie polityki komunikacyjnej Agencji m.in. poprzez:
 - a. organizowanie i udział merytoryczny w wydarzeniach informacyjnych i edukacyjnych dotyczących rewizji finansowej oraz sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju,
 - b. publikację sprawozdania z monitorowania rynku,
 - c. publikację sprawozdania o jakości audytu w Polsce,
 - d. publikację Rocznika Audytu i Rachunkowości.
 3. Zwiększenie dostępności informacji o stwierdzonych naruszeniach i o rozstrzygnięciach sądów, poprzez dopuszczalne prawem działania komunikacyjne z tym związane.
 4. Prowadzenie dialogu z Polską Izbą Biegłych Rewidentów w sprawie istotnych zadań realizowanych przez organ nadzoru i samorząd zawodowy biegłych rewidentów.

Cel IV

Informatyzacja obsługi firm audytorskich i pracy Agencji

1. Realizacja zadań w zakresie opracowania i wdrożenia nowego narzędzia informatycznego z wykorzystaniem sztucznej inteligencji (AI) usprawniającego pracę w Agencji, w szczególności wspierającego proces nadzoru, w tym

przeprowadzania kontroli i prowadzenia postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych.

Cel V

Prowadzenie nadzoru publicznego nad działalnością PIBR-u

1. Analiza merytoryczna uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów na potrzeby ich zatwierdzenia przez Radę Agencji albo ocena, czy niepodlegające zatwierdzeniu uchwały organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów naruszają przepisy prawa.
2. Monitorowanie wykorzystania przez PIBR środków przekazywanych przez Agencję na realizację zadań z zakresu nadzoru publicznego.

Cel VI

Działania na rzecz rozwoju krajowych standardów wykonywania zawodu

1. Skoncentrowanie działań nadzorczych nad realizacją zadań samorządu zawodowego biegłych rewidentów zapewniających rozwój krajowych standardów wykonywania zawodu, poprzez:
 - a. przyjęcie w ustawowym terminie KSB 570 (Z-2024) „Kontynuacja działalności”, KSB 240 (Z) „Obowiązki audytora podczas badania sprawozdania finansowego dotyczące oszustw”, kodeksu etyki w zw. ze zmianami

- w podręczniku międzynarodowego kodeksu etyki zawodowych księgowych,
- b. udział w wypracowywaniu międzynarodowych standardów i zasad etyki, zgłaszanie propozycji i uwag do proponowanych rozwiązań, w tym za pośrednictwem Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego,
- c. stałą i konstruktywną, w niezbędnym zakresie, współpracę z PIBR w procesie przyjmowania krajowych standardów i zasad etyki,
- d. promocję najlepszych praktyk, m.in. w formie publikacji informacji z kontroli i stanowisk nadzorczych.

Cel VII

Rozwój zasobów i kompetencji Agencji

1. Stałe zwiększanie kompetencji pracowników i rozwój kadry, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru głównej działalności Agencji, w tym rewizji finansowej oraz prowadzenia postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych, m. in. poprzez:
 - a. specjalistyczne szkolenia, konferencje i programy rozwojowe dla pracowników i kadry zarządzającej,
 - b. rekrutację nowych pracowników, w szczególności referentów postępowań, a także dbałość o utrzymanie dotychczas pozyskanych pracowników,
 - c. rozwijanie działalności edukacyjnej w formie II edycji „Akademii kontrolera” oraz systemu wewnętrznych szkoleń,
 - d. tworzenie przyjaznego miejsca pracy i dbania o dobrostan pracowników.

Cel VIII

Wzmocnienie pozycji Agencji na arenie międzynarodowej

2. Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez wzmocnienie zaangażowania w bieżące prace KEONA i IFIAR oraz udział w cyklicznych spotkaniach organizowanych przez te podmioty – zarówno w ramach Zarządu IFIAR, grupy konsultacyjnej⁷, grup roboczych, kolegów nadzorczych, jak i posiedzeń plenarnych.
3. Współpraca międzynarodowa będzie rozwijana również poprzez organizację spotkań z nadzorami z państw UE i państw trzecich, w tym w ramach kontynuacji współpracy z nadzorami z państw bałtyckich i Europy Środkowo-Wschodniej.

⁷ „Consultative Group” – grupa w skład, której wchodzi przedstawiciele sześciu organów (Polska, Irlandia, Niemcy, Francja, Włochy, Rumunia), podczas spotkań omawiane są m.in. strategiczne kierunki i działania KEONA.

Podsumowanie

Agencja będzie w trakcie 2026 r. monitorowała realizację Planu działania. Po zakończeniu pierwszej połowy przyszłego roku zostanie przedstawione Radzie Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego podsumowanie częściowego wykonania planu za pierwsze sześć miesięcy.

Przyjęcie planu działania na 2026 r. umożliwi realizację ustawowych zadań Agencji z jednoczesnym uwzględnieniem priorytetów nadzorczych oraz kierunków określonych w strategii na lata 2024-2027.